

Na temelju članka 24. stavaka 1. i 3. Zakona o Vladi Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 150/11, 119/14 i 93/16), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 2. ožujka 2017. godine donijela

ODLUKU

o osnivanju Vijeća za suočavanje s posljedicama vladavine nedemokratskih režima

I.

Polazeći od Izvorišnih osnova i Temeljnih odredbi Ustava Republike Hrvatske te od Rezolucije Europskog parlamenta o europskoj savjesti i totalitarizmu, ovom se Odlukom osniva Vijeće za suočavanje s posljedicama vladavine nedemokratskih režima (u daljnjem tekstu: Vijeće), te se određuju njegove zadaće i druga povezana pitanja.

II.

Zadaće Vijeća su izrada:

- sveobuhvatnih preporuka usmjerenih na suočavanje s prošlošću;
- preporuka pravnog reguliranja uporabe i isticanja obilježja, znamenja i simbola nedemokratskih režima.

III.

Preporuke iz točke II. podstavka 1. ove Odluke obuhvatit će, između ostalih, prijedloge za očuvanje sjećanja, znanstveno istraživanje, dokumentiranje, politiku imenovanja ulica i trgova, omogućavanje pristupa javnosti podacima, distribuciju znanja te način obrazovanja djece i mladih u vezi s kršenjima ljudskih prava i temeljnih sloboda za vrijeme vlasti nedemokratskih režima.

IV.

Preporuke pravnog reguliranja iz točke II. podstavka 2. ove Odluke temeljit će se na prethodnoj analizi pozitivnih propisa Republike Hrvatske i analizi komparativne prakse država članica Europske unije u tom području.

V.

Vijeće će dokumente iz točke II. ove Odluke dostaviti Vladi Republike Hrvatske do 1. ožujka 2018. godine.

VI.

Prijedlozi Vijeća bit će utemeljeni na znanstveno valoriziranim povijesnim činjenicama.

Ne relativizirajući kršenja ljudskih prava, Vijeće će uvažiti razlike koje su postojale između pojedinih oblika nedemokratskih režima.

Vijeće će nastojati postići suglasje u donošenju svojih odluka.

VII.

Članovi Vijeća su:

- akademik Zvonko Kusić, predsjednik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, predsjednik Vijeća
- akademik Stjepan Damjanović, predsjednik Matice hrvatske
- dr. sc. Antun Vujić, glavni ravnatelj Leksikografskog zavoda Miroslav Krleža
- izv. prof. dr. sc. Ivica Lučić, viši znanstveni suradnik u Hrvatskom institutu za povijest
- doc. dr. sc. Ante Nazor, ravnatelj Hrvatskog memorijalno-dokumentacijskog centra Domovinskog rata
- Nataša Jovičić, bivša ravnateljica Javne ustanove Spomen-područje Jasenovac
- prof. dr. sc. Ivo Goldstein, redoviti profesor na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu
- prof. dr. sc. Željko Tanjić, rektor Hrvatskog katoličkog sveučilišta
- prof. dr. sc. Aleksandar Jakir, dekan Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Splitu
- izv. prof. dr. sc. Budislav Vukas, izvanredni profesor na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Rijeci
- izv. prof. dr. sc. Mario Vinković, izvanredni profesor na Pravnom fakultetu Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku
- prof. dr. sc. Nevio Šetić, redoviti profesor na Filozofskom fakultetu Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli
- prof. dr. sc. Mladen Ančić, redoviti profesor na Odjelu za povijest Sveučilišta u Zadru
- prof. dr. sc. Jasna Omejec, redoviti profesor na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu

- doc. dr. sc. Marta Dragičević Prtenjača, docent na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu
- doc. dr. sc. Vanja-Ivan Savić, docent na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu
- prof. dr. sc. Nenad Zakošek, redoviti profesor na Fakultetu političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu
- prof. dr. sc. Tihomir Cipek, redoviti profesor na Fakultetu političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu.

Uz stalne članove, predsjednik Vijeća može na sjednice po potrebi pozivati i druge osobe.

Vijeće će razmotriti i pisane doprinose njegovom radu upućene od akademske zajednice, nevladinih organizacija, te ostalih pravnih i fizičkih osoba.

VIII.

Administrativne, stručne i tehničke poslove za rad Vijeća obavljat će Ured predsjednika Vlade Republike Hrvatske.

IX.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Klasa:

Urbroj:

Zagreb,

PREDSJEDNIK

mr. sc. Andrej Plenković

OBRAZLOŽENJE

Hrvatsko društvo još uvijek se suočava s posljedicama dvostrukog nasljeđa nedemokratskih sustava. U javnom prostoru postoje značajno različita tumačenja prošlosti koja nisu uvijek utemeljena na znanstvenom istraživanju i stručnoj raspravi, što ne doprinosi razvoju demokratskog uključivog društva. Pristup podacima nužnim za povijesna istraživanja potiranja slobode i demokracije je ograničen. Politika njegovanja kulture sjećanja na široka kršenja ljudskih prava, kao i na otpor nedemokratskim režimima, nije sustavna i sveobuhvatna. Aktualna upravna i sudska praksa po pitanju isticanja simbola nedemokratskih sustava je neujednačena.

Zbog toga se predlaže osnivanje Vijeća za suočavanje s prošlošću koje će Vladi predložiti sveobuhvatne preporuke usmjerene na suočavanje hrvatskog društva s nedemokratskom prošlošću te pravno reguliranje isticanja sadržaja kojima se veličaju nedemokratski režimi.

Cilj osnivanja Vijeća je suočavanje s otvorenim povijesno-ideološkim pitanjima o nedemokratskim režimima u Hrvatskoj od početka Drugog svjetskog rata do proglašenja neovisnosti Republike Hrvatske. To će se postići kroz strukturirani i institucionalizirani dijalog stručnog pluralnog tijela kako bi se povećalo razumijevanje, nadišle postojeće društvene podjele i izbjegle manipulacije. Stoga je zadaća Vijeća raspraviti i na objektivan način suočiti se s prošlošću te nastojati postići konsenzus o načinu rješavanja otvorenih pitanja. Prevelika posvećenost politike ovim temama razlog je što proteklih godina raspoloživi potencijali nisu u značajnijoj mjeri bili usmjereni na pitanja od presudne važnosti za budućnost Hrvatske i njezinih građana, što je politički prioritet Vlade Republike Hrvatske.

Rad Vijeća temeljio bi se na znanstveno utvrđenim povijesnim činjenicama, a članovi bi nastojali postići suglasje u donošenju svojih odluka. Polazišna točka rasprave trebao bi biti jasan otklon od svakog totalitarizma sadržan u Rezoluciji Europskog parlamenta o europskoj savjesti i totalitarizmu, kao i Izvorišnim osnovama te najvišim vrednotama ustavnog poretka iz članka 3. Ustava Republike Hrvatske.

Vijeće bi bilo sastavljeno od istaknutih znanstvenika, povijesnih i pravnih stručnjaka. Temeljem provedene rasprave te analize komparativnih rješenja, Vijeće će do 1. ožujka 2018. izraditi svoje prijedloge.

Za provođenje ove Odluke nije potrebno osigurati dodatna sredstva u Državnom proračunu.